

Bjørneparken AS
Bjørneparkvegen 60
3539 FLÅ

Att.:

Postboks 7113 St. Olavs plass
NO-0130 Oslo

Besøksadresse:
Karl Johans gate 41 B, Oslo
Telefon: 22 99 59 00
Telefaks: 22 99 59 03
post@sjt.no
www.sjt.no

Saksbehandler: Ronny Angel Løvstad,
Vår ref.: 13/1322-15 FELLES - 636
Deres ref.:
Dato: 20.11.2017

Bjørneparken AS

TILSYNSRAPPORT NR. 13/1322-15 med pålegg og varsel om sanksjon

2017

Innhold

1. Innledning	2
2. Metodikk.....	2
3. Pålegg.....	3
4. Observasjoner under stedlig tilsyn	6
5. Veiledning om nytt regelverk	7

Dato for tilsyn: 25.07.2017

Sted: Bjørneparken, 3539 Flå

Tilstede: Kees Oscar Ekeli (direktør), og Ronny Løvstad (tilsynsleder)

1. Innledning

Dette tilsynet ble gjennomført som stedlig tilsyn på Bjørneparken AS den 25. juli 2017.

Tema for tilsynet var for 10026 - berg og dalbanen:

1. Kontroll av ferdig innretning i forhold til tegninger og spesifikasjoner
2. Funksjonsprøving av nødbremsefunksjon
3. Vurdering av de arrangementsmessige forhold i tilknytning til innretningen.
4. Gjennomgang av drifts- og vedlikeholdsrutiner
5. Gjennomgang av redning/evakueringsberedskap
6. Klimatiske påvirkninger

Tema for tilsynet var for 2256 - zipline:

1. Vedlikeholdsrutiner
2. Organisering og opplæring
3. Uhellsrapportering
4. Dokumentasjon av zipline

Det ble tatt stikkprøver av innretningene 2256 og 10026 tilknyttet de utvalgte tema i henhold til forskrift om fornøyelsesinnretninger.

Siden tilsynet var tematisk avgrenset, og basert på stikkprøver, kan det være mangler som ikke er avdekket.

Statens jernbanetilsyn har lagt om til ny tilsynsmetodikk hvor fokus i større grad enn tidligere rettes mot virksomheten fremfor den enkelte innretningen, og virksomhetens sikkerhetsstyringssystem (internkontrollsystem) blir vektlagt i større grad enn tidligere.

Overgangen til ny tilsynsmetodikk innebærer at tilsynets pålegg i større grad enn tidligere krever at virksomhetene må ta stilling til hvorfor avvikene har oppstått, og gjennomføre tiltak for å forhindre gjentakelser. I tillegg må virksomheten korrigere de konkrete avvikene som er angitt.

2. Metodikk

I det følgende vil inspektørens observasjoner under stedlig tilsyn presenteres som tilsynsbevis. De observasjonene som vurderes å dokumentere at gjeldende regelverkskrav ikke er oppfylt, presenteres som avvik. Avvikene knyttes mot en rettslig hjemmel. På bakgrunn av dette formulerer tilsynet utkast til pålegg som beskriver hva virksomheten må gjøre for å lukke avviket.

Tilsynet understreker at mulige pålegg som presenteres i punkt 3 nedenfor, ikke er vedtatt før virksomheten mottar endelig tilsynsrapport med vedtak om pålegg og orientering om klageadgang.

3. Pålegg

Avvik 1:

Det var ikke informasjonsskilt ved innretningene.

Hjemmel:

Forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-7,

Tilsynsbevis:

Instruksjonsskilt var mangelfull

Virksomhetens kommentar:

Virksomheten har ikke uttalt seg

Vurdering:

Det er viktig at publikum som ikke møter de helsemessige begrensningene for å benytte innretningen får tydelig informasjon slik risikoen for feil bruk er så lav som mulig. Instruksjonene skal være skiltet foran en fornøyelsesinnretning slik at brukerne får informasjon om hvordan man skal forholde seg i innretningen.

Pålegg:

Virksomheten må tydelig merke innretningene med informasjonsskilt til publikum som viser helsemessige begrensninger som for eksempel høydekrav til berg og dalbane og vektbegrensning i zipline.

Virksomheten må sende inn skriftlig bekreftelse på at innretningene er tydelig skiltet innen fire - 4- uker etter påleggets dato.

Avvik 2:

Loggføring av kontroller og utført vedlikehold var ikke dokumentert.

Hjemmel:

Forskrift om fornøyelsesinnretninger § 3-5, § 3-6.

Tilsynsbevis:

Innretningsnr 10026: Rutiner ved lagring om vinter er mangelfulle

Innretningsnr 10026: Elektriske komponenter løse i vognene

Innretningsnr 2256: Rutiner for driftskontroll og vedlikehold er mangelfulle

Innretningsnr 2256: Stokk nedre stasjon var løs, og wire var ute av posisjon.

Innretningsnr 2256: Inspeksjonsrapport mangler

Virksomhetens kommentar:

Virksomheten har ikke uttalt seg

Vurdering:

For at virksomheten skal ha kontroll på tilstanden til innretningen må vedlikehold planlegges, utføres og loggføres. Vedlikehold skal inngå i internkontrollsystemet i virksomheten, og skal bidra til å redusere risikoen for at det oppstår uønskede hendelser. Det er forskriftsfestet krav til når det skal gjennomføres vedlikehold, og det skal fortløpende dokumenteres hvilket vedlikehold som utføres. Virksomheten har en plikt til å utføre nødvendig kontroll med innretningen for å påse at den er i driftssikker stand, og at alle sikkerhetsfunksjoner virker som de skal.

Pålegg:

Virksomheten må oppdatere sjekklister for daglige, ukentlige, årlige kontroller og plan for hovedrevisjon innen åtte -8- uker etter påleggets dato.

Virksomheten må oppdatere og utarbeide sjekklister og instruksjoner som hindrer at f.eks løse elektriske komponenter i vognene, og at endefeste til zipline til enhver tid er tilstrekkelig festet til fundament og med riktig føring av wire innen åtte -8- uker etter påleggets dato. Virksomheten må sende inn kopi av overnevnte lister og instruksjoner innen åtte -8- uker etter påleggets dato.

Virksomheten må sende til Statens jernbanetilsyn en oversikt over prosedyrene for hvordan det løpende vedlikeholdet loggføres og utføres innen åtte -8- uker etter påleggets dato.

Varsel om mulig sanksjon:

For zipline med innretningsnummer 2256 varslers vi med hjemmel i forvaltningsloven § 16, jf. tivoliloven § 17, mulig tilbakekall av driftstillatelse dersom pålegget ikke oppfylles innen fristen. Tilbakekallet av driftstillatelsen vil gjelde inntil virksomheten ved ny søknad kan dokumentere at det forhold som forårsaket tilbakekallet er rettet, og vilkårene for driftstillatelse for øvrig er oppfylt. Begrunnelsen er sikkerhetsmessige hensyn, jf. tilsynets vurdering ovenfor.

Avvik 3:

Nødutgang ved oppfart er ikke utformet slik at brukerens sikkerhet er tilstrekkelig ivaretatt ved rømning.

Hjemmel:

Forskrift om fornøyelsesinnretninger §4-1

Tilsynsbevis:

10026: Rømningsvei v/ drivkjede er mangelfull, se bildet nedenfor.

Virksomhetens kommentar:

Virksomheten har ikke uttalt seg

Vurdering:

Ved en driftsstans skal publikum evakueres uten at det oppstår en risiko for skade på brukeren. Det skal ikke være fare for skade på bruker ved en stans i fornøylesinnretningen. Slike forhold skal gjenspeiles i den lokale risikovurderingen, og det skal iverksettes tiltak reduserer risikoen for skader ved en evakuering.

Pålegg:

Virksomheten må utarbeide en risikovurdering og iverksette tiltak som sikrer at brukeren er beskyttet mot skade, og eliminere fare for skade ved rømning ved oppfart.

Virksomheten må innsende til Statens jernbanetilsyn kopi av tiltaksplan sammen med fotokopi av løsning for en sikker rømningsvei ved oppfart innen seks -6- uker fra påleggets dato.

Varsel om mulig sanksjon:

Med hjemmel i forvaltningsloven § 16, jf. tivoliloven § 17, varsles mulig tilbakekall av driftstillatelse dersom pålegget ikke oppfylles innen fristen. Begrunnelsen er sikkerhetsmessige hensyn, jf. tilsynets vurdering ovenfor.

4. Observasjoner under stedlig tilsyn

Innretningsnummer 10026: Under tilsynet ble det registrert en del reservedeler og andre løse deler som var knyttet til oppføringen av berg og dalbanen. Det var enkelte bolter i krysstag som var løse, eller ikke trekt inn tilstrekkelig. Før oppstart denne dagen ble det oppdaget at en kuleventil montert på trykktank for luft til bremsesystem var defekt. Virksomheten utsatte åpningen og fikk byttet defekt del og utførte en kontroll som viste at feilen var utbedret før innretningen ble tatt i bruk. Da innretningen ble tatt i bruk var det minst to operatører som hadde ansvaret for driften, en som var ansvarlig for kontrollpanelet til berg og dalbanen og en annen som hadde ansvar for påstigning og avstigning av publikum. Senere samme dag stanset innretningen, strømledning mellom vogn 3 og vogn 4 hadde røket, som resulterte i at sikkerhetsbøylene i de bakre vognene ikke åpnet seg på avstigningsplattform. Sikkerhetsbøylene ble løsnet manuelt av operatører som frigjorde passasjerene etter relativt kort tid. Virksomheten viste gode rutiner for evakuering av innretning etter nødstands i på- og avstigningsstasjon.

Innretningsnummer 2256: Det var tre operatører samtidig som driftet ziplinen. Operatør ved toppstasjon som koblet publikum på wire, operatør ved landingsplattform tok imot publikum som kom kjørende på wire og operatør som hjalp til med å ha på seleutstyr og hjelm. Operatørene roterte på oppgavene med å være bunn og toppvakt. Publikum fikk noen instruksjoner mens de ble påført seleutstyr og hjelm, deretter ble de guidet til toppen av zipline. På toppen fikk publikum noen instruksjoner av operatør, og gjennomgang av hvordan man skulle forholde seg i ziplinen. På landingsområdet til zipline var det en sti som besøkende kunne benytte mens innretningen var i bruk. Det ble ikke registrert at det var noe informasjonsskilt eller liknende til besøkende som advarte de om at ziplinen var i bruk. Det var heller ikke montert fysiske avsperringer som hindret publikum fra å krysse landingsområde mens ziplinen var i bruk. Operatøren på landingsområdet stanset eventuelle besøkende fra å krysse landingssonen til innretningen. På aktuell tilsynsdag fortalte direktør Kees Oscar Ekeli at antallet besøkende i Bjørneparken var rekordstort, og operatørene på landingsområdet viste gode rutiner for å stanse forbipasserende mens publikum på zipline kom kjørende.

Kommentar til 2256 – Zipline: Det er viktig å merke seg forskriftens § 6-3, 1.ledd som lyder: «Virksomheter som har fornøyelsesinnretninger som ved ikrafttredelse av denne forskrift har sikkerhetsmessig godkjenning gis tidsbegrenset driftstillatelse inntil Statens jernbanetilsyn har verifisert at innretningen fyller forskriftens krav.»

Deres zipline hadde godkjenning ved ikrafttredelse av ny forskrift, og skal gjennomgå en verifisering før virksomheten gis en varig driftstillatelse for innretningen. Utforming av landingsområdet til zipline vil vurderes i verifiseringen av innretningen. Da må virksomheten dokumentere at landingsområdet til zipline er konstruert slik at den oppfyller forskriftens krav § 4-1, 1.ledd som sier «En fornøyelsesinnretning skal være konstruert slik at brukerne er sikret

mot skade eller fare for skade». Denne verifisering kan medføre at landingsområde må endres slik at brukere av ziplinen er sikret mot kollisjon med publikum ved landing.

5. Veiledning om nytt regelverk

Ny tivoliforskrift / taubaneforskrift inneholder krav til sikkerhetsstyringssystem. Forskriften fastsetter minstekrav til innholdet i virksomhetens sikkerhetsstyringssystem.

Under tilsynet ble det avdekket at virksomheten ikke har tilstrekkelige rutiner for å oppfylle kravene i ny tivoliforskrift. Følgende tre krav ble påpekt under tilsynet:

- Dokumentasjon som tydelig identifiserer den enkelte innretning og inneholder oversikt over tekniske data og driftsdata, historikk, journaler over alle reparasjoner, ombygginger, undersøkelser, prøvinger og kontroller og detaljerte rapporter fra disse. Videre skal dokumentasjonen inneholde utdrag av konstruksjonsunderlag som gir informasjon om identifisering, og inspeksjon utført av uavhengige tredjepart. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig ved drift.
- Bestemmelser om hvordan sikkerhetsmessig risiko forbundet med driften av virksomheten skal identifiseres og følges opp.
- Bestemmelser om kontroll, drift og vedlikehold som sikrer tilfredsstillende sikkerhet.

Etter § 6-3 i tivoliforskriften må kravet til sikkerhetsstyringssystem i tivoliforskriften § 2-9 og § 2-10 § 2-10 og 2-11 være oppfylt innen ett år fra forskriftens ikrafttredelse. Forskriften trådte i kraft 1. juli 2017.

Rapportdato: 20.11.2017

Bjørnar Monsø

Avdelingsdirektør, TAF

Ronny Angel Løvstad

Tilsynsleder

***Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten
signaturer***

